

[?Trkiye Musul'un neresinde](#)

Peki, Iraklılar Musul için bayram ederken Trkiye'nin oyun planlarına ne oldu? Stenmeyen g ilan edilmesine rağmen Baika ssnde askeri varlık sryor. Baika'da var olmay "Bakn ite Had'in Musul'a girmesini nledik" diye i kamuoyuna satabilirler. Fakat Irak'taki srelere dardan etki etme kapasitesini srdren iki g var: ran ve ABD. Iraklılar Trkiye'nin Baika'daki varln dostane bulmuyor, aksine hasmane buluyor. Hakikat bu

Aran Haber Agency: Yaklak dokuz aylık bir savan ardından Irak Babakan Haydar el badi, 9 Temmuz'da Musul'a giderek kentin ID'den kurtarln resmen ilan etti. ki nehrin halklar ID vahetini o denli derin yaad ki birounda Musul'un ardından dklecek gzya kalmad. Musul'un kurtuluunu kutlayanlar "Ykln yeniden yaparız, 'hurafe hilafeti' kt ya" diyor. Kimileri de "Elbette Musul kurtuldu ama geriye bir ey de kalmad" diyerek hayflanyor. Burukluklar belki ehre olan sevdalarından belki 'Snnistan projesi' ktnden. Allah-u lalem

Haziran 2014'te Musul'un dn byk bir gafletle kendi namlarına kazan olarak grenler vard. Musul dtkten sonra ID'i azlarna hi almadan "Zalim, katil, mtecaviz iiler" diye sze balayp yeni bir dnemi pazarlayan zevatn stanbul ve Ankara'da nasl st dzeyde arlandklarn hi unutmuyorum

AKP iktidarın himaye sunduu Irak Mslman Kardeler liderlerinden eski Devlet Bakan Yardmcs Tark el Haimi, ID'in Musul'e ele geirmesine devrim diyordu: "Ezilen, hakszla urayan ve marjinalletirilen ".insanların devrimini kutluyorum

Cumhurbaşkan Recep Tayyip Erdoan, Irak'taki dostlarından gelen "Musul'daki konsolosluu boaltın" uyarlarına rağmen bakonsolos ve mahiyetindeki insanlar tahliyeyi gereksiz grecek kadar ID'in dostluundan emindi

ID'in Irak' kavurduu gnlerde Irak Trkmen Cephesi'nin eski Musul temsilcisi Ahmet Begdali bana unlar sylemiti: "Trkiye'nin ok hatas var. O zaman isteseydi ID'i nler ve Musul dmezdi. Bir kere Trkiye yanl adamlarla muhatap oldu. (Eski Meclis Bakan) Usame el Nuceyfi ve kardei (eski Musul Valisi) Esil el Nuceyfi ile alt. Bunların sicili kt. Nuceyfi ailesi ID'le ibirlii yapt. Tark el Haimi de yanl adamd. Trkiye'yi kandrdılar. Haimi hkmetten intikam alsn diye ID'le ibirlii yapt. Trkiye'yi arkalarına aldılar. Musul Bakonsolosu ztrk Ylmaz Bey'e gittim, grtm. 'Size gelen bilgiler yanl' dedim. 'Merkezi hkmetle aranz bozmaya alyorlar' dedim. Bana kzd. Sandklar gibi Maliki gl (diktatr) olsayd Musul dmezdi. Musul ile ilgili doru bilgiler vermediler Trkiye'ye. ID gelirken konsolosluk boaltılmad. Tabii aralarında dayanma vard... Musul bir gn de dmedi. Musul 4-5 yıl ncesinde dt. ID'in kontrol altındayd. ID'in izni olmadan bir tayin yapmazd. ID istediini yapıyordu. Vergi topluyordu, adam ldryordu. (Musul Emniyet Mdr) Halid Hamdani ID ile ibirlii yapıyordu. Polis, ID'e kar olanlar ID'e teslim ediyordu. Vali Esil Nuceyfi bir gn bile merkezi hkmetle almad. ID'e ses karmad, onlarla alt. ID ne zaman kazk att, o zaman hakikati grd. ID'i (bu hale getiren kendileriydi. Tabii ki Maliki de hatalyd..." (Karanlık ktnde, Fehim Tatekin, DK, 2016

Sra Musul'u kurtarmaya geldiinde Erdoan "iiler Musul'a giremez" diye tutturdu. "Sahada olacaz" diyerek Esil el Nuceyfi'nin toplad adamlardan Snni ordu yaratmaya kalkt. Bu tr bir hesapla Irak hkmetiyle kriz yaratma pahasına Baika'ya asker kard. i Had el aabi'yi terr rgt ilan etmeye vardrdılar. Byk Ayetullah Ali Hseyini Sistani'nin ulusal seferberlik ars zerine kurulan bir dzine silahl rgtn bileimi olan Had, ID'i durduran gt. Had olmasayd Irak ordusu Felluce, Ramadi, Tikrit, Beyci'den Musul'a kadar btn bu alan tek bana ID'den temizleyemezdi

Gelitirilen hassasiyet nedeniyle Pemerge gibi Had da Musul'un kent merkezine girmede. Ordu kent iinde hava desteiiyle operasyon yrtt iin de tahribat ar oldu. Akademik almalar yrten Kerkkl bir dostum kentteki ykmla ilgili dn bana u tespitini aktard: "Tabir caizse Had, Musul'a kadar elleriyle topra kaza kaza savat. Yani le le, bedel deye deye. Sokakta gerilla sava vererek ID'i ekilmek zorunda brakt. Beyci ve Tikrit gibi yerlerde ykmn boyutunun snrl olmasn nedeni bu. Musul'da ise havadan ve karadan ".bombardmana dayal bir operasyon yrtld. Haliyle ykm fazla oldu

Ben de ID sonrası Tikrit ve Beyci'nin halini grm biri olarak bu kyasa ksmen hak veriyorum. Irak ordusu

yeniden toparlanmaya kadar Had'n ncl tartlmazd. Musul operasyonunda orduya bal zel kuvvetler, .federal polis birlikleri ve yerel milis gleri ne kt Elbette unu da eklemek gerekiyor: Musul ID iin hilafeti ilan ettii yer olarak simgeseldi. Musul yl sonra hilafete mezar olurken gsterilen direni de fazlasıyla ykcyd. Ykmn en ok oldu blge de dar sokaklarıyla .nl eski ehir

***

Peki, Irakllar Musul iin bayram ederken Trkiye'nin oyun planlarna ne oldu? 'stenmeyen g' ilan edilmesine ramen Baika ssnde askeri varlk sryor. Baika'da var olmay "Bakn ite Had'in Musul'a girmesini nledik" diye i kamuoyuna satabilirler. Fakat Irak'taki srelere dardan etki etme kapasitesini srdren iki g var: ran ve ABD. Irakllar Trkiye'nin Baika'daki varln dostane bulmuyor, aksine hasmane buluyor. Hakikat bu. Trkiye'nin destekledii glerin deeri ve etki gc de kendinden menkul. Musul'un geleceinin tayin edilmesinde Baika'daki s ya da Nuceyfi ailesinin artk fazla bir ey ifade ettiini sanmyorum. Trkiye'nin bel balad Nuceyfi'nin birlii onca laftan sonra silah ve para alabilmek iin Had'a eklemlemek zorunda kald. Elbette Musul'da savatan sonra bambaka bir sava yaanacak. Kent yeniden ina edilirken, 1 milyonu akn insan yeniden evlerine dnmeye alrken, tartmal blgelerin statsyle ilgili pazarlklar kzrken ve taraflar siyasal-ekonomik rant kavgasna tutuurken hangi aktr ne kakak .bilmiyoruz

***

Trkiye'nin yakndan ilgileniyor gibi yapt ya da i politika malzemesi olarak ktettii baka bir alan daha var: Trkmenler. Tahmin ve sylentilere baklrsa Musul'dan kap da Irak iinde dalan ID savalarln bir ksm Tel !Afer ve Havica'ya giderken bir ksm da Kerkk'te arazi oldu

Musul'dan sonra sra Tel Afer ile Havica'ya gelecek. Tel Afer'de ii Trkmenler ile Sunni Trkmenler arasnda oluan husumet ileri zorlatryor. Dknler hari neredeyse iilerin tamam, Snnilerin de bir ksm evlerini terk etmek zorunda kald. Burada intikam saldrar ve mezhebi dmanlk riski Musul'dan daha fazla. ID ok sayda militan devirdii Tel Afer'de iddetli bir direnie hazrlanyor. ID'in ynetici kadrosunda Tel Aferliler var. ID'in Musul ve Tel Afer gibi nemsedii bir dier yer Snni Araplarn yaad Havica. Buras operasyon planlamasnda en sona brakld. Havica ID'in birok saldry planland yer olarak ad geen orta lekli bir kent. Kerkk, ID'in eline dmedii iin fazla zerinde durulmuyor ama burada da potansiyel bir risk .var

ID'in Kerkk'e szan militanlarıyla hcreleri yeniden yaplandrp saldrya gemesi ihtimalinden bahsediliyor. Kerkk Pemerge glerinin kontrol altnda olsa da krlganlklar barndryor. KDP Pemergesi ile YNK Pemergesi arasnda skntlar mevcut. Kentte 10'u akn farkl gvenlik birimi arasnda uyumsuzluklar had safhada. Krdistan ynetiminin bamszlk referandumu plan, Erbil ile Badat arasnda stats konusunda anlamazlklarln srd Kerkk'teki krlganl daha da artryor. Konutum kiiler ID'in bu huzursuz ortam istismar edebileceine dikkat ekiyor. ID'in Kerkk'te bir k yapmas ve bunun karsnda iki kanad arasndaki sorunlar yznden Pemerge'nin zafiyet gstermesi halinde boluu dolduracak olan nc aktr muhtemelen PKK .olacakt

.Ankara'nn stratejik derinlik kazanma hevesiyle yanl aktrlere oynad oyun ters tepti Suriye'deki gibi Irak'ta da PKK'ye alan ald. Bir sreden beri Kerkk'te PKK'ye olan destek giderek artyor. .engal'deki Ezidilerin PKK izgisine hangi koullarda kaydn daha nce defalarca yazdm

.Trkiye'nin Irak'ta artk geerli bir Trkmen kart yok AKP'nin zellikle 2009'dan sonra 'Snni kart' olarak ne kard aktrlerin nemli bir ksm tarihin yanl tarafnda yer ald. Krtler ise Ankara-Badat hatnda iler rayndan ktnda 'telafi kart' olarak devreye sokulsa da hep 'kullanm sresi her an bitebilen bir kart' muamelesi grd. Ankara'nn zaten gneyin Krtlerini kendi .Krtlerinin kardei olarak grmek gibi bir niyeti olmad, olcaa da benzemiyor

***

Yeni Badat Bykelisi Fatih Yldz farkl kesimlerle diyaloglar gelitiren cevval bir diplomat olarak dikkatimizi ekiyor. Hatta Had el aabi bayra aanlarla birlikte poz verecek kadar Irakllar asndan olumlu bir tavr sergiledi. Umarm bundan dolay Ankara'dan zlg yememitir! Fakat diplomasinin uzun uralarla

yeerttiini siyasi irade bir izme darbesiyle dmdz edilebiliyor. Bu konuda iktidarn sicilini sayp dkmeye
!gerek yok
Musul'un yeniden inasnda biz de varz" diye mrltlar geliyor ama kendileri de Iraklarn ne dndn gayet iyi"
biliyor. ncir katarn le yuvarladlar vesselam. Tonlarca eyi heder ettiler, mevcut parametrelerle de
.toparlamlar hayli g
ABNA